

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยทางการแพทย์ เป็นการศึกษามีระบบ ที่จะค้นหาคำตอบของปัญหาหรือข้อสงสัย และเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและความรู้ใหม่ทางการแพทย์ เพื่อพัฒนาให้เกิดเป็นองค์ความรู้ที่เป็นศาสตร์ทางการแพทย์ การค้นคว้าและหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ นั้น จะทำให้การปฏิบัติกิจกรรมทางการแพทย์ ทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ ช่วยให้บทบาทของพยาบาลเด่นชัดขึ้นในระบบดูแลสุขภาพ มีความเป็นอิสระในการทำงาน อีกทั้งยังช่วยให้ความเป็นวิชาชีพการพยาบาลมีความเด่นชัดยิ่งขึ้น

การวิจัยทางการแพทย์ เป็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพการพยาบาลทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นในด้านการปฏิบัติการพยาบาล การบริหารการพยาบาล และการศึกษาพยาบาล การวิจัยทางการแพทย์เริ่มมีมาตั้งแต่สมัย ฟลอเรนซ์ นิติงเกล และได้มีการพัฒนาจนถึงปัจจุบัน (Polit & Hungler, 1995) นั่นก็คือ การวิจัยทางการแพทย์มีการพัฒนามาพร้อมกับวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งการวิจัยทางการแพทย์กับวิชาชีพการพยาบาลมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกจากกันได้ เพราะทั้งสองอย่างมีส่วนเสริมซึ่งกันและกันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยทางการแพทย์และทฤษฎีการพยาบาล จะเป็นสิ่งกำหนดให้เกิดการปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ในทำนองเดียวกันการปฏิบัติการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ ก็จะไปส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการวิจัยทางการแพทย์ ตลอดจนทำให้เกิดแนวคิดทฤษฎีการพยาบาลเพิ่มขึ้น ช่วยในการพัฒนาทฤษฎีการพยาบาลให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และจะทำให้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยทางการแพทย์ต่อไป (Fawcett, 1978)

การวิจัยด้านการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้เกิดการสร้างความรู้ใหม่ หรือทฤษฎีสำหรับเป็นแนวปฏิบัติการพยาบาล สามารถช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล ผลการวิจัยจะช่วยให้พยาบาลสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการปฏิบัติการพยาบาลที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้รับบริการได้รับการบริการที่มีคุณภาพ ครอบคลุมกิจกรรมการพยาบาลทุกด้าน การวิจัยด้านการปฏิบัติการพยาบาล จะเป็นรูปแบบของการศึกษาปัญหา ที่ได้จากการปฏิบัติการพยาบาลของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อต้องการพัฒนารูปแบบหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำได้แนวทางในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับสภาพทางสังคมและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การวิจัยด้านการบริหารการพยาบาล จะช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารการพยาบาล บุคลากรพยาบาล และระบบบริหารการพยาบาลซึ่งรวมถึงการจัดการด้านคุณภาพการพยาบาลด้วย เฮอร์สตัน วัตสัน และไรเมอร์ (Thurston, Watson, & Reimer, 1993) กล่าวถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างการทำวิจัยทางการพยาบาลกับการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลว่า ภายในองค์กรพยาบาลควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมคุณภาพ และการทำวิจัยทางการพยาบาลไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ ต่อผู้รับบริการทางสุขภาพ ส่วนการวิจัยด้านการศึกษานพยาบาล จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษานพยาบาล ผลการวิจัยจะสามารถใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาได้ และเป็นพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ได้บัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ (เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, ศิริพร ชัมภลชิต และทักษิณี นะแสง, 2535)

จะเห็นได้ว่า การวิจัยทางการพยาบาลทุกด้าน ล้วนมีความสำคัญกับวิชาชีพการพยาบาลทั้งสิ้น ดังนั้น หากมีการนำผลของการวิจัยทางการพยาบาล ที่ได้มาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาล จะทำให้ผู้มารับบริการทางสุขภาพมั่นใจได้ว่า ได้รับการบริการพยาบาลที่ดี การใช้ผลการวิจัยจะทำให้การประเมินและพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาลตลอดเวลา และเป็นการพัฒนาวิชาชีพให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น การศึกษาของ คอยล์ และ โซคอฟ (Coyle & Sokop, 1990) ได้ชี้ให้เห็นว่า หากมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาล จะทำให้พยาบาลเกิดความตื่นตัว และเห็นความสำคัญของวิจัยทางการพยาบาลมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น รอสส์เวิร์ม (Rosswurm, 1992) ได้เสนอว่าคุณภาพการบริการพยาบาล จะเกิดขึ้นได้จากการปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล การทำวิจัยทางการพยาบาล และการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ นั่นคือ ภายในองค์กรควรมีรูปแบบของการ

ดำเนินการทั้ง 3 ด้าน ให้ความสอดคล้องกัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้เกิดความรู้ที่  
 พยาบาลสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ  
 การนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นการนำความรู้ ที่ผ่านการตรวจสอบตามกระบวนการของ  
 ระเบียบวิธีวิจัยแล้ว มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน (Polit & Hungler, 1995) เพื่อเป็นพื้นฐาน  
 ในการตัดสินใจในการปฏิบัติการพยาบาล เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการพยาบาล ทำให้  
 คุณภาพของการบริการพยาบาลดีขึ้น ซึ่งการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน  
 สามารถนำไปใช้ได้โดยตรง โดยการตัดแปลงและสร้างขึ้นใหม่ หรือโดยทางอ้อม (Burns &  
 Grove, 1987) ปัจจุบันพบว่าการนำผลการวิจัยไปใช้น้อย แมคเกอร์ (MacGuire, 1990)  
 ตั้งข้อสังเกตว่า เหตุใดพยาบาลจึงไม่นำความรู้ใหม่ๆ ที่ได้จากการวิจัยทางการพยาบาล ไปประ-  
 ยุกต์ใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการพยาบาลให้ดีขึ้น ซึ่ง ฮันท์ (Hunt, 1981) ได้ให้ข้อเสนอ  
 ว่า สาเหตุที่ทำให้มีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้น้อย อาจจะเป็นเนื่องจาก พยาบาลไม่  
 ทราบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนั้น ไม่เข้าใจในงานวิจัย ไม่เชื่อถืองานวิจัย ไม่ทราบว่าจะนำผล  
 การวิจัยไปใช้อย่างไร และภายในหน่วยงาน ไม่ยอมรับให้นำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลง  
 การปฏิบัติงาน สำหรับ โลเบียนโด-วูด และฮาเบอร์ (LoBiondo-Wood & Haber, 1990)  
 ได้ให้ข้อเสนอว่า การนำผลการวิจัยไปใช้จะเพิ่มขึ้น หากได้มีการเตรียมความรู้เกี่ยวกับการทำ  
 วิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ให้กับพยาบาล การเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยอย่างเหมาะสม  
 และเพียงพอ การสนับสนุนขององค์กรต่อการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ในหลายๆ ด้าน  
 เช่น นโยบายและบรรยากาศภายในองค์กร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพยาบาล การสนับสนุน  
 ให้งานการวิจัย ตลอดจนการกระตุ้นให้มีการทำวิจัยและการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้  
 จะทำให้เกิดการนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปใช้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้น คลอส และชีเทอร์  
 (Closs & Cheater, 1994) ได้เสนอว่า ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมขององค์กรนั้น  
 ความสนใจต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และควรสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ให้ดีขึ้น จึงจะ  
 ทำให้กระบวนการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ในองค์กร เป็นไปด้วยดี การศึกษาของ  
 แชมเปียน และลีช (Champion & Leach, 1989) พบว่าทัศนคติต่อผลการวิจัยและการเผย  
 แพร่ผลการวิจัย มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการนำผลการวิจัยไปใช้ในองค์กร และในการศึกษา  
 ของ ฟังก์ แชมเปญ วีส์ และทอร์นควิส (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist,

1991) ซึ่งได้นำองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ คือ นวัตกรรม ช่องทางการติดต่อสื่อสารเพื่อเผยแพร่ นวัตกรรม ระยะเวลา และระบบหรือโครงสร้างของสังคม ตามทฤษฎีเผยแพร่ นวัตกรรม (Diffusion of Innovation Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการเผยแพร่สิ่งใหม่ โดยการมอบอำนาจให้แก่บุคคลหรือกลุ่มคนในสังคมหนึ่งๆ ได้เลือกหรือยอมรับสิ่งใหม่นั้นด้วยการตัดสินใจของตนเอง (Rogers, 1983) มาเป็นกรอบแนวคิด และแบ่งอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ เป็น 4 ลักษณะ คืออุปสรรคตามลักษณะของพยาบาล ลักษณะของวิจัยทางการพยาบาล ลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการพยาบาล และลักษณะขององค์กร พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ที่พยาบาลพบมากที่สุด คือ อุปสรรคเกี่ยวกับลักษณะขององค์กร มิลเลอร์ และเมสเซนเจอร์ (Miller & Messenger, 1978) ศึกษาอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ พบว่า การได้มาซึ่งผลการวิจัย ซึ่งเกี่ยวกับการเผยแพร่ งานวิจัยมีน้อย ขาดความสามารถที่จะค้นหาและอ่านวารสารวิจัย ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ถึงวิธีการประยุกต์ใช้ งานวิจัย และไม่มีการพบปะพูดคุยกันเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นอุปสรรคที่สำคัญของการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ และการศึกษาเรื่องนี้ พบว่า อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ของพยาบาลไม่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะทำงานในโรงพยาบาลที่แตกต่างกัน หรือมีความแตกต่างกันในด้านลักษณะของการปฏิบัติงานและระดับการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยทางการพยาบาลในประเทศไทย ในระหว่าง พศ.2512-2530 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 254 เรื่อง (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล และคณะ, 2536) หลังจากนั้นได้มีการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยทางการพยาบาล ระหว่าง พศ.2530-2532 พบว่ามีจำนวน 156 เรื่อง (ไข่มุกข์ วิเชียรเจริญ และคณะ, 2536) จากจำนวนตัวเลขดังกล่าว จะเห็นว่าแนวโน้มของการทำวิจัยทางการพยาบาลจะมีมากขึ้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องจาก พยาบาลที่สำเร็จปริญญาโท และปริญญาเอกมีจำนวนเพิ่มขึ้น บุคลากรเหล่านี้มีส่วนช่วยให้มีการวิจัยเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้บุคลากรพยาบาลมีความตื่นตัว และตระหนักถึงคุณค่าของการวิจัยทางการพยาบาล (กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, 2530) ในปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการพัฒนาองค์ความรู้หรือทฤษฎีการพยาบาล เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีการพยาบาล ได้บรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาทฤษฎีการพยาบาล (ทัศนา บุญทอง, 2530) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าทฤษฎีการพยาบาลและการวิจัยทาง

การพยาบาล มีการพัฒนาควบคู่กันมาอย่างต่อเนื่อง จำนวนงานวิจัยเพิ่มมากขึ้น แต่เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติการพยาบาลเท่าที่ผ่านมาและในปัจจุบัน พบว่า พยาบาลจำนวนมากไม่ได้ประยุกต์องค์ความรู้ทางการพยาบาลไปใช้อย่างเพียงพอ ซึ่งการที่พยาบาลไม่ได้ประยุกต์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ และปัญหาของผู้รับบริการ ทำให้คุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลยังไม่ดีพอ บริการพยาบาลที่ให้ไม่ตรงประเด็น ไม่สามารถสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ให้ทุเลาหรือหมดไปได้ ซึ่งหากพยาบาลพยายามประยุกต์ใช้ความรู้จากองค์ความรู้ทางการพยาบาลที่ได้เรียนรู้ให้คุ้มค่า จะทำให้บริการพยาบาลมีทั้งประสิทธิภาพและคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากการทำงานได้กว้างขวางลึกซึ้งต่อไปอีก ซึ่งจะก่อให้เกิดประสบการณ์และความชำนาญเชิงวิชาชีพต่อไปในอนาคตด้วย (ทัศนา บุญทอง และวรรณวิไล จันทราภา, 2530) นอกจากนี้ยังเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในแผนพัฒนาการวิจัยทางการพยาบาลและองค์กรแห่งชาติ ของสภาการพยาบาล ที่ได้มีการสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนางาน สร้างองค์ความรู้ หรือกำหนดนโยบาย ตลอดจนการพัฒนาสุขภาพและสวัสดิภาพของประชาชน (สภาการพยาบาล, 2538) จากผลการศึกษาของ พรศิริ เชื้อสกุล (2524) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดในการนำผลการวิจัยไปใช้ของผู้บริหารการพยาบาล คือ การขาดความสามารถและความเข้าใจในการอ่านรายงานภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ วรรณวิไล จันทราภา (2525) กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้ไม่มีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ การวิจัยไม่สอดคล้องกับปัญหา รายงานวิจัยไม่สมบูรณ์ ไม่เหมาะสมในการนำไปใช้ ขาดการรายงานผล ขาดการติดตามและประเมินผลการประยุกต์ใช้ ขาดการเผยแพร่ที่มีประสิทธิภาพและการวิจัยเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ผลการวิจัยกระจุกตัวอยู่ตามหน่วยงานต่างๆ ขาดแหล่งรวบรวมการวิจัย

พยาบาลวิชาชีพ เป็นบุคลากรที่สำคัญในทีมสุขภาพ เป็นผู้ที่ได้ศึกษาศาสตร์ทางการพยาบาล ที่จะช่วยให้พยาบาลมีบทบาทที่เด่นชัดในระบบสุขภาพ มีความเป็นอิสระในการทำงานภายใต้กรอบบรรทัดแห่งวิชาชีพ และมีการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้ดุลยพินิจในการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งสันนิบาตสภาพยาบาลแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (NLN, 1982 กล่าวถึงใน รัตนาทองสวัสดิ์, 2537) ได้กำหนดความชำนาญขั้นต่ำของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการวิจัยทางการพยาบาลไว้ คือ การใช้ความรู้ทางการวิจัยการพยาบาลมาเป็นแนวทางเพื่อให้การพยาบาลตามสถานการณ์ของภาวะสุขภาพ และศักยภาพของแต่ละบุคคลในแต่ละชุมชน ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพจึงเป็นบุคคลที่มีความ

สำคัญยิ่ง ต่อการที่จะสนับสนุนส่งเสริม และเป็นผู้นำในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ในโรงพยาบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการให้ได้รับการพยาบาลที่มีคุณภาพ อนึ่ง กระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของประชาชนโดยตรง และมีบุคลากรพยาบาลปฏิบัติงานอยู่เป็นจำนวนมากที่สุด การรวมกลุ่มกันของบุคลากรพยาบาลภายในโรงพยาบาล เพื่อให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ จึงจะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการด้านสุขภาพเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น การให้บริการทางด้านสุขภาพในโรงพยาบาลศูนย์ ซึ่งเป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีบุคลากรทางด้านสุขภาพอยู่จำนวนมาก ให้บริการสำหรับประชาชนที่ป่วยด้วยโรคซับซ้อนและต้องใช้เครื่องมือพิเศษ ต้องใช้แพทย์เฉพาะทางในการตรวจและวินิจฉัย พยาบาลจึงต้องให้การพยาบาลที่ยากและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ จะช่วยให้การพยาบาลมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อเนื่องอยู่เสมอ ทำให้ผู้รับบริการได้รับการพยาบาลที่มีคุณภาพ อีกทั้งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการบริการสาธารณสุขในระดับโรงพยาบาลศูนย์ ตามแผนพัฒนาการสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) อีกด้วย

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาถึง การนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ลักษณะของอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ตลอดจนปัจจัยที่ส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ เพื่อเป็นแนวทางให้พยาบาลวิชาชีพ นำไปส่งเสริมและเสริมสร้างให้มีการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ในโรงพยาบาลต่อไป

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาและเปรียบเทียบระดับของการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ
2. ศึกษาและเปรียบเทียบอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ กับ การนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ

4. ศึกษาปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ

#### คำถามการวิจัย

1. ระดับของการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ เป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่

2. อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มที่เป็นผู้บริหารทางการแพทย์และพยาบาลประจำการ มีลักษณะและระดับ เป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่

3. อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้แต่ละลักษณะ มีความสัมพันธ์กับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ มากน้อยเพียงใด

4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ของพยาบาลวิชาชีพ มีอะไรบ้าง

#### ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ อุปสรรคและปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ และความสัมพันธ์ระหว่างอุปสรรคกับการนำผลการวิจัยทางการแพทย์ไปใช้ ของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกองโรงพยาบาลภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวน 17 แห่ง ทั่วประเทศ ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2539 ถึงเดือนมีนาคม 2539

### ข้อตกลงเบื้องต้น

พยาบาลวิชาชีพ เป็นผู้ที่ผ่านการศึกษาระบบวิชาการวิจัยทางการพยาบาล ในระดับอุดมศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของทบวงมหาวิทยาลัย หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (เทียบเท่าปริญญาตรี) ของกระทรวงสาธารณสุข

### คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

**การนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้** หมายถึง ระดับหรือความมากน้อยของการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ในด้านการปฏิบัติการพยาบาล การบริหารการพยาบาล และการศึกษานพยาบาล โดยทางตรง โดยการดัดแปลงและสร้างขึ้นใหม่ หรือโดยทางอ้อม วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดของ เบิร์นส์ และโกรฟ (Burns & Grove, 1987) และจากแนวคิดของกระบวนการพยาบาล ที่พยาบาลสามารถนำผลการวิจัยทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้อง ไปใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล

**อุปสรรคในการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้** หมายถึง สิ่งที่ขัดขวางการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ในด้านลักษณะของงานวิจัยทางการพยาบาล ลักษณะของการสื่อสารและนำเสนองานวิจัยทางการพยาบาล ลักษณะของพยาบาล และลักษณะขององค์กร วัดได้โดยใช้แบบสอบถามอุปสรรคที่แปลและเรียบเรียงจากเครื่องมือของ ฟังก์ แชมเปญ วีส์ และทอร์นควิสต์ (Funk, Champagne, Wiese, & Tornquist, 1991)

**ปัจจัยส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้** หมายถึง สิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้มีการนำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ ในด้านตัวพยาบาล ด้านกลุ่มพยาบาลภายในองค์กร และด้านองค์กรพยาบาล วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้แนวคิดของ เอ็ดเวิร์ดส์-เบคเกตต์ (Edwards-Beckett, 1990)

**พยาบาลวิชาชีพ** หมายถึง ผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นพยาบาลวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติสภา  
การพยาบาล พศ. 2528 ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการให้บริการสุขภาพ  
อนามัยทางด้านการพยาบาล ประกอบด้วย พยาบาลประจำการ และผู้บริหารทางการพยาบาล  
ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้างาน และหัวหน้าหอผู้ป่วย

**โรงพยาบาลศูนย์** หมายถึง โรงพยาบาลที่เป็นศูนย์กลางการให้บริการในแต่ละภาค  
แต่ละเขต มีความสามารถในการให้บริการเฉพาะโรคครบทุกสาขา ดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้าน  
คลินิกและด้านบริการสาธารณสุข และเป็นสถานที่ให้การฝึกอบรมนักศึกษาหลายหลักสูตร รวมทั้ง  
บุคลากรทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขอื่นๆ มีจำนวนเตียงรับผู้ป่วยตั้งแต่ 501 เตียงขึ้นไป ซึ่ง  
มี 17 แห่งทั่วประเทศ ได้แก่ โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลสวรรค์-  
ประชารักษ์ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ โรงพยาบาลลำปาง โรงพยาบาลพุทธชินราช  
พิษณุโลก โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลอุดรธานี โรง-  
พยาบาลมหาราช นครราชสีมา โรงพยาบาลหาดใหญ่ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โรง-  
พยาบาลมหาราช นครศรีธรรมราช โรงพยาบาลยะลา โรงพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี โรงพยาบาล  
ชลบุรี และโรงพยาบาลราชบุรี

**ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย**

1. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารทางการพยาบาลในการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการนำ  
ผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ และนำไปส่งเสริมและเสริมสร้างให้มีการนำผลการวิจัยทาง  
การพยาบาลไปใช้ ในโรงพยาบาล
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน ด้านการวิจัยทางการ  
พยาบาล
3. เป็นแนวทางให้พยาบาลวิชาชีพได้นำผลการวิจัยทางการพยาบาลไปใช้ในการปฏิบัติ  
การพยาบาล